

ლიტერატურული გაზეთი

№1 (161) 15 - 28 იანვარი 2016

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

ლელა სამნიაშვილი

თანამზრახველები

თავები გავყავით სასწაულში —
 ნებით თუ უნებლიედ.
 სიცოცხლემ მიიტანა სივრცეზე იერიში —
 ცივზე, უდაბურზე.
 თუმცა სასწაული არ იყო დანმენდილი,
 არ იყო უვნებელი,
 ანთო ნაპერწკალი,
 გაისმა პულსაცია — სიცარიელეში.
 აივსო დღეებით, აივსო ფერებით,
 თვალებით, სახეებით.
 სიცოცხლე ჩვენი და
 ჩვენ კი — სიკვდილის თანამზრახველები.
 და მივყევით, გავაბრტყელეთ მრგვალი დედამიწა —
 ჩრდილოეთს ფერხითი დაუფეთ სამხრეთი,
 შევზიდეთ ცათამბჯენებში ოქრო და ვერცხლი,
 შემოვდგით მინურებში ნაკვერჩხალზე წყალწყალა წვნიანი
 და მამამ, რომელსაც შვილის ხელი ეჭირა ხელში
 და არჩევდა თაფლს და კარაქს მინის თაროზე,
 და მამამ, რომელსაც შაჰიდის ქამარზე ეჭირა ხელი
 და ეგონა, რომ ჩადრიან ქალებს და თორმეტ ბავშვს
 ღამით კართან დახვდებოდათ მთელი წლის სამყოფი მუცლის ქონი,
 გაიარეს ერთმანეთის ძვლებში, კედლებში, სიცარიელეში,
 გაიარეს პოლიტიკოსების და იმამების
 საარჩევნო ყმუილში და შავ ლოცვებში
 და ნამსხვრევებში და ზრიალში და პანიკაში
 და ნავთობის მაგისტრალში და ჭაბურღილში
 და ღმერთში და სამშობლოში და გარეკილ ჭეშმარიტებაში.
 და მათი შეჯახების ადგილას გაიხსნა სიკვდილი
 რაღაც საშინელი მოზაიკის ნაფლეთებში
 და ასე, ერთბაშად, შთანთქა სასწაული.
 და სად არის სამშობლო სიცოცხლის მიღმა?
 ნუთუ ის არის — ხორცისმჭამელი მიწა და ღმერთი,
 მებაღე, ხეს რომ რგავს და უფლის,
 ამწიფებს ნაყოფს, რომ კმაყოფილმა დაიტკბოს ბაგე;
 მწყემსი, რომ ამრავლებს, კვებავს, იფარავს,
 ნადიმისთვის ამზადებს საკლავს.
 ნუთუ ზუსტად ჩვენი მსგავსია?
 დავიმსგავსეთ ჩვენი ღმერთები.
 და დავდექით მათი სახელით სიკვდილის მხარეს.
 სიცოცხლე ჩვენი და ჩვენ კი — სიკვდილის თანამზრახველები.
 და სიყვარულიც გამოვკიდეთ ჩირაღდანისვით
 ჩვენი ბნელი საქმეების გასანათებლად.

სოსო მეშველიანი

სონეტი არარსებულ ტილოზე

რას ვუმზერ?! ვუმზერ, ლელისპირას მოუვლელ ბოსტანს,
 რალაცნაირი ალტაცებით, სევდით, კმაყოფილ
 სახით. პანტა ვაშლს, გადახუნძლულს მუავე ნაყოფით
 და ფოსტის ცხენებს, სოფლის გავლით რომ მიაქვთ ფოსტა.

სიმინდს არჩევენ აივანზე გლეხები, იქვე,
 სავსე მთვარის ქვეშ, ყვითლად მოჩანს ქალის სახე და
 გომურთან ბავშვი ნედლ ნაქურჩალს უყრის სახედარს,
 ქარს ელოდება სიკომორი ქლესას და მლიქვნელს.

რა ადგილია? ვინ არიან? სოფელს რა ქვია?
 არ ვიცი! რაც ვთქვი, იმას ვხედავ, კიდევ ჭრაქიან
 ლანდს, მწიფე ზღმარტლთან, ან იქნება ჯუჯა იფანთან

(ალბათ ყველა ხმაც ნაცნობია მამლის თუ ძაღლის),
 ვხედავ ასევე ფოსტალიონს ჯანჯლარით დაღლილს
 და ნისლს, რომელიც ჩამოდგა და არ გაიფანტა.

V

IV

ბერტოლტ ბრეხტი

ლუკულუსის სამსჯავრო

რადიოპიესა

XIV-XV

საუბრის გაბრკელება

ბათუს და ნიკას

„კრავებს მირეკავს სოფლის მადონა“.
გალაკტიონი

მარგალიტი ძვირფასია,
შეიძლება სათუთიც.
მაგრამ არა იმდენად,
რამდენადაც — ჩიტის კვერცხი
ან თვალის გუგა.
სახლის გაუქმებულ საკვამურთან,
მალლა, სად თუთის
ტოტი ირხევა, ბუდეა მერცხლის
უკაცრიელი სახლების უკან.
ნატურალური მინორია, დაუნომრავი,
სადლაც სიზმრებში მოსმენილი, ტოკატა — ფუგა.
მარგალიტი კი ძვირფასია — სათუთიც, თუმცა
უფრო სათუთი კვერცხია ჩიტის,
უფრო ძვირფასი კი — თვალის გუგა.

ჩვენც საბოლოოდ აგვატირებს ან ღიმილს მოგვგვრის,
თუ კი აღმართში დაგვეწევა ბოლო-ბოლო ქვა.
ვიგრძნოთ თითებზე ყრუ ჩხვლეტები ღეროსი გოგრის,
სადაც ვარდების სიმალლეზე ყვავის მოლოქა.

თუნდ თვალის ფსკერზე დალექილი დარჩეს ის ღამე,
თვით ორიონის ნისლეულიც, ხვრელიც ოზონის,
ძველი ღმერთების სიჯიუტე თუ სიმრისხანე,
დარჩეს ყოველი, გააზრებულ სიზმრად მოზომილ

ერთ მთლიანობად, ერთ მუსიკად, ერთ არსად, ანდა
არაფრად. რადგან შეიძლება ამ არაფერმა
უფრო გაცდუნოს, თქვა: „არ მინდა არავის ნანა“,
„ბაყაყი მსგავსი დელაროკის“,
მწვანე გუბე და
სავსე მთვარის ქვეშ მოშრილ სიმინდის ყანა.

ზაფხული 2015

ნადრევედ დამწიფდა,
დაცვივდა და ჩაინურა;
ჟუხვა მსხლის სიტკობ მინაში.
ფუტკრები კი მაინც ფუსფუსებენ
ნახევრად გამხმარ ბალახებში.
სიცხისგან სუნთქვა ეხუთება ქაფიან ლელეს,
ცხელ ლოდებს შორის.
გაირინდა სივრცეც, ამდენად...
გვალვამ ნამდვილი ჰოლოკოსტი მოუწყო მღრღნელებს,
ან თხუნელები სულ უფრო ღრმად ბნელეთს ჩადენა.

გაშიშვლდა ბოლქვი კარტოფილის, ჭკნება
და თუ მზემ
ნაცრად აქცია — მინა — მთელი სიცოცხლის არსი.
ზის რალაც ჩიტი გახურებულ ძაბვის მავთულზე,
ზის გაუნძრევლად,
ზის მდუმარედ,
ზის?!
იქნებ არ ზის.

ღამევიღობა

აცვივა ხმელი ფოთლები
გამაოგნებლად მშვიდ სახეზე,
გამჭვირვალე,
ქარვისფერი ფოთლები.
ეს რა მოულოდნელად დაბერა ქარმაც
და შეარხია ბებერი კაკლების ხეივანი.
ის კი წევს გულალმა,
ლობებს ამომცდარ თავებს შორის
და ასე რწევით ტოვებს ორლობებს.
არავითარი „ყორნების საუბარი“,
არავითარი „მიჰქონდათ შავი კუბო“,
სადლაც ჩიტი უსტვენდა ნახევრად შიშველ ცაცხვზე,
კუბოც კი ქარვისფერი იყო,
ქარი ცივი, მთები დათოვლილი.
ის კი იწვა გულალმა,
გამაოგნებლად მშვიდი სახით
ეთხოვებოდა შემოდგომას — უკანასკნელად.

მთაში

სიცხე.
და სიგრილე ნაძვარის.
ქინქლები.
ჯაფით ტყავგამძვრალი
ვირი.
და ისევე ქინქლები.
ლეჭყებთან მაძლარი ძროხები,
კუდებს რომ რიტმულად იქნევენ.

გამხმარი ფუნა და ფუნაში
ხოჭო.
მზით გამდნარი ფისი და
წვეთები,
სქელ ქერქზე ნაძვების.

სოსო მეშველიანი

სიგრილე, რომელიც მიზიდავს,
სინესტე, რის გამოც არ ვწვები —
მინაზე —
ვდგავარ და ვოცნებობ.

იმ ღამით

ბოლომდე იგრძნო,
იდუმალი, დუმილი ტყემაც,
წვეთავს რატომღაც ხავსიანი ცაცხვის მერქანი.
იქ, სადაც ცვივა უკვე მწიფე ნაყოფი ტყემალს,
ხვალვე ღორები
რბილ ნიადაგს გადაქეპვენ.

ერთ მენისქვილე ბერიკაცთან,
ამა და ამ წლის,
ამა და ამ თვის,
კვლავ შეხვედრებს ვიგონებ, ხშირ-ხშირს.
თუ ძილში ჩამყვა
მძაფრი სუნი ნანვიმარ ანწლის,
ვბორგავ და ვგმინავ,
მომწყვდეული სიზმრების ჩიხში.

უცებ მზერა თუ ჩაეხვევა შორეულ ვარსკვლავს,
სიზმრად, დაკარგულ დრაჰმის ამბავს მიყვება ლუკა.
გზა აებნევა მამისეულ გიშერა ხარს კვლავ
და ხშირ უღრანში
დედის ლოცვებს დაყვება უკან.

ატარაქსია

„...გზაზე მწვანე ტოტებს გიყრით,
სუნი ახდის საჯარ-თაფლის
ღამარიას დადგმულ ტაბლას“.
სვანური ფოლკლორიდან

მერე რა, რომ ვერძი ვარ,
ეს ხომ უბრალო დამთხვევაა — არა მიზეზი.
აბა, რა მახსოვს, რას ვეძებდი ათი წლის ბავშვი
თავჩაქინდრული ანწლის ბუჩქებში,
ობობას ქსელში გაბმულ მწერს თუ თანავეგრძნობდი
ან იქნებ მზერას ვაყოლებდი, მზის აღმაცერი
სხივებით დამფრთხალ ლოკოკინას
(ერთ დროს ასეთი ვრცელი იყო ჩემთვის სამყარო),
ალბათ მიყურა თავჩაქინდრულს ფეხის ბაკუნით
ადამიანზე დაგეშილმა მეზობლის ვერძმა,
უცებ დაფარა არც თუ ისე მოკლე მანძილი,
ამომიბრუნა ერთიანად თვალის გუგები,
„დაბნელდა მზისა ამოსვლანი“,
ნაცვლად ამისა,
გადიდდა ხედი ორიონის
ცის — ინკაკლელი.

ნაპერნკლებივით ვარსკვლავები გაცვივდა ზეცას
აქა-იქ გამოხშირვის მსგავსად.
ეს ყოველივე უვრცესი და პირველყოფილი
ცრემლის ერთ წვეთში დაკრისტალდა, საწყალი დედის.
მელოდოს ახლა,
აპნისის თუ მირკანის თვეში,
რამეს შევუთვლი ასტრალური კულტების ენით.
გაანყოს ტაბლა,
მიაშტერდეს სამფეხა სანთელს
და იდგეს ასე,
ოდნავ ღიად დარჩენილ კარში.
ლუმელში ტოტი ტკაცუნებდეს, კაკლის თუ ნაბლის
ფევილიან ჯვარში ჩამაგრებულ თხილის ტოტზე კი
ღამის პეპლები ფარფატებდნენ,
შუა ზამთარში.
და სანთლის შუქზე გადიდებულ ჩრდილს ფარვანების
კედლებზე, ქანცის გამოცლამდე დასდევდეს კატა.
გარეთ კი თოვდეს, თოვდეს, თოვდეს
და ცივი ქარი,
ყინვით გამოშშრალ თოვლის ფიფქებს
სარკმელს ახლიდეს.

პარტახანაში

ზის ბარში კაცი,
სქელღალაბა და კურდღლის ტუჩა,
კათხიდან ლუდს სვამს,
სქელ ფერფლს აცლის სიგარას თითით.
დგას მძიმე სუნი, პორტთან ახლოს
სავსეა ქუჩა,
თევზის ბაზარი. მოჩვენება.
ოანის მითი.

28 აპრილი

დღემდე რეკავს და მაფხიზლებს ის ხმა,
როგორც სახეზე ცივი წყლის მისხმა.
ვწერ, თან ისეთი გემო მაქვს პირში,
თითქოს ცხვირიდან იდინა სისხლმა.

ზაფხულის მონატრება

ისე ჩანს, თითქოს ძალა არ ყოფნის
ქარს. აყვავებულ სიმინდებში კი
მაინც სულ ცვივა მსხლიდან ნაყოფი.

ზამთრისპირი

მისივე სიმძიმის ფიფქები აცვივა
ბელურას.
რა მძიმედ მანვება — არსება, რომელიც
მოლოქის ასეთ სუსტ ღეროსაც ვერ ღუნავს.

სულხორცდამცხრალი,
 მალხინებელი ბრწყინვით მოსილი
 ღრმა ძილში ვარ და ხელში ოქროს კვერცხი მიჭირავს,
 საიდანაც გაჩნდა სამყარო.
 ჩემი სული სად არის ახლა,
 რომელ სფეროებს მოიხილავს,
 ეს მე არ ვიცი.
 და ოქროს კვერცხი ნიშანია იმისა, რომ
 უზენაესი მამცნობს ახალი სამყაროს შექმნას,
 რომელიც მალე გამობრწყინდება
 მალხინებელი ნათელისაგან,
 მაგრამ როდის, მე არ ვიცი,
 არც არვინ უწყის მოკვდავთაგანმა.
 სულხორცდამცხრალი
 ყვავილების სარეცელზე ვისვენებ და
 თავს ფუტკრები დამტრიალებენ, როგორც აზრები,
 რომელნიც სიბრძნის თავს ქმნიან ხოლმე.
 საიდანაც გედის ძახილი შემომესმის,
 ჩემ ძილში აღწევს,
 რათა ისევ დამაბრუნოს ამქვეყანაზე ჯერ-ჯერობით
 და დამავინყოს, რომ ხელში ოქროს კვერცხი მეჭირა
 და ვნეტარებდი წინათაგრძნობით.

არა აქვს სწავლას დასასრული,
 განვისწავლები
 და რაც უფრო მეტი ვიცი, უფრო მეტი არ ვიცი ახლა.
 რაც გამოვცადე, ბოლომდე ჯერ არ გამომიცდია.
 სიცოცხლე ჩემი მარადიული ძიებაა ჭეშმარიტების
 და ჯერ შორსა ვარ იმისგან, რასაც
 ეწოდება ჭეშმარიტება
 და ყველაფერი ახლა ვიცი დაახლოებით.
 შევდივარ ტყეში, სადაც ხეები აზრებისა აღმართულან
 და მათ ქარი აშრიალებს გულთამხილავი
 და მე მესმის, რასაც ხეები მეუბნებიან.
 შევდივარ ტყეში, სადაც მრავლობენ ჩიტნი და მხეცნი
 და მათ ენაზე ლაპარაკს ვსწავლობ,
 რათა უკეთ გავიგო, თუ რას ამბობს სამყარო.
 შევდივარ ტყეში, რომელიც ზღვის პირასაა
 და ზღვიდან სხვადასხვა თევზები და
 დელფინები მომძახიან
 და თავზე თოლიები დამტრიალებენ – ზეცის სიტყვები.
 არა აქვს სწავლას დასასრული და არცა იმ ტყეს,
 ზღვის პირას მთაზე რომ შეფენილა
 და მწვერვალისკენ მივინეგ ნელა
 და რაც უფრო მეტი ვიცი, მეტი არ ვიცი.
 განვისწავლები.

ყოველთვის, როცა კოჭლს დავინახავ,
 ბედნიერი ვარ, რომ კოჭლი არა ვარ
 და უფალს მადლობას ვწირავ.
 ყოველთვის, როცა ყრუ-მუნჯს დავინახავ,
 ბედნიერი ვარ, რომ ყრუ-მუნჯი არ ვარ
 და უფალს მადლობას ვწირავ.
 ყოველთვის, როცა ბრმას დავინახავ,
 ბედნიერი ვარ, რომ ბრმა არ ვარ
 და უფალს მადლობას ვწირავ.
 ყოველთვის, როცა მიცვალებულს დავინახავ,
 ბედნიერი ვარ, რომ ჯერ-ჯერობით ცოცხალი ვარ
 და უფალს მადლობას ვწირავ.
 სახედველი და სასმენელი მომმადლა ღმერთმა,
 სისალე და ჯანმრთელობა მომმადლა ღმერთმა
 და ყოველთვის,
 როცა ცხოვრების სიმკაცრეს შევიგრძნობ,
 მეუფლება უეცარი ბედნიერება,
 რომ ჩემზე უფრო უარესად არის ზოგი,
 მე კი ჯერ-ჯერობით არა მიჭირს
 და რამდენჯერაც გამიჭირდება,
 ჩემზე უფრო გაჭირვებულთ გავისხენებ და
 სამადლობელოსავით ვივსებ.

ძროხები სხვადასხვა ფერისა არიან,
 ხოლო მათი რძე ერთი ფერისაა
 და რძისფერი ბატონობს ცაში
 და რძე ასაზრდოებს სამყაროს,
 რომელიც ვარსკვლავების
 მრავალწერტილით აღიბეჭდება,
 როგორც გაგრძელება ჭეშმარიტი არსებობისა.
 ადამიანები სხვადასხვანაირები არიან,
 ხოლო მათი აზრები, მათი სიტყვები, მათი ქმედება
 ერთნაირია, ერთფერია
 და მათ ძარღვებში სისხლი ერი ფერისაა,
 ნითელია და ცხელია.
 ყვავილები და ბალახები სხვადასხვანაირები არიან,
 სხვადასხვაა მათი სახე, მათი სურნელი,
 მაგრამ მათ ერთნაირ მინაში უდგათ ფესვი,
 ერთნაირი მინა ასაზრდოებს
 და როგორც ბავშვები დედის ძუძუს –
 ისე არიან ისინი ჩაჭიდებულნი დედამინის მკერდს.
 სხვადასხვანაირი სხივები ერთ მზეში იყრიან თავს
 და მზე იგი – სიყვარულით,
 რომ არ ბერდება და რომ არ კვდება
 და რომ გვაცოცხლებს.

დალილა ბედიანიძე

როგორც მდინარეები შეერთვიან ზღვებს
 და ზღვა მათ ინელებს,
 და მათ აღარა აქვთ სახელი და სახე
 და ზღვაში შეხვედრილნი ზღვაში დაინთქმებიან,
 ასევე კაცნი მიედინებიან იმ ზღვისაკენ,
 რომელსაც „ხალხი“ ჰქვია
 და რომელიც იშინაურებს მათ, იმორჩილებს მათ
 და ერთს სიმრავლედ აქცევს
 და მრავალს ერთად აქცევს.
 მზიდან აღმოხდების სხივები განბნეული,
 რომელნიც ისევ მზეს უბრუნდებიან,
 რა მოიხილავენ სამყაროს.
 ეგრევე კაცნი აღმოხდებიან სამშობლოდან
 და რა მოიხილავენ სამყაროს,
 ისევე სამშობლოს უბრუნდებიან
 და ზღვა ერთია და მზე ერთია –
 შესაკრებელი წყალთა, ნათელთა, ადამიანთა.
 ისინი არის მშობელი და შობილი და მარადიული.
 სანამ სიცოცხლე იარსებებს, უწერიათ მათ არსებობა
 და არაფერ უწყის, ცა რას მალავს,
 ცას ვინც შეერთვის, ის რას იხილავს.

მზე სამგზის კოცონია განცხადებული
 და მისი ძალით წყალი ზეცას უბრუნდება
 და მერმედ ისევ მინაზე ჩამოდის
 და ჩვენ, ადამიანები, ვუჩინარდებით ნუთთა წვიმაში,
 როგორც მარილის ნამცეცები,
 როგორც შაქრის ნამცეცები
 და მზე – სამგზის კოცონი –
 ისევ შაქრად და მარილად გვაქცევს
 თავისი სიმხურვალით.
 როგორც წვიმის წვეთები,
 ცვივიან ციდან საღვთო სიტყვები
 და ნეტარია შემეცნებელი,
 რომელმან უწყის საღვთო ენა და ყოველი ესმის.
 მზე სამგზის კოცონია განცხადებული
 და სიყვარულის სიტყვებს გვკარნახობს
 და ეს სიტყვები ჩვენი ღვთიური საზრდელია,
 ხოლო უსიტყვობა – სიძულვილია, შიმშილია და შიშია.
 გული ჩემი მღვიძარეა და მზეს მიელტვის,
 მაშინაც კი, რაც სიზმარში ვარ, ღრმა ძილით მძინავს.
 მზე სამგზის კოცონია
 და შეცივებული დედამინა ეფიცება
 ნეტარებით და სიყვარულით.

ვგრძნობ, როგორ ბრუნავს დედამინა
 და მდინარეები მისი ძარღვებია,
 ხოლო მთები – მისი მკერდებია
 და ტყეები მისი თმებია.
 და თავით თვისით იგი ქალაი განშვენებული.
 მივაპყარ მას სახედველნი ჩემნი,
 მივაპყარ მას სასმელნი ჩემნი
 და აღვიქვამ მას არა გულით, არამედ – მშვიდვით.
 ვგრძნობ, როგორ ბრუნავს დედამინა.
 სიყვარული აბრუნებს მას და არა სიძულვილი.
 და სიძულვილი იგი – ჯოჯოხეთია,

ხოლო სიყვარული სამოთხეა.
 ღრუბლების ბადეში ოქროს თევზით გახვეულა მზე,
 გახლართულა, როგორც აბლაბუდას ქსელში — ბუზი.
 და მზე იგი მდოგვის მარცვლის უმცირესია
 და ზენა ცაში ათასი მზეა
 და ქვენა ცაში – არი ათასი.
 და დედამინას, რომელიც ათბობს,
 ის მზეთამზეა დაუსაბამო.
 ვგრძნობ, როგორ ბრუნავს დედამინა
 და მე ქარივით დავტრიალებ
 და ქარისაგან მოქსოვილი ფრთები მასხია.

ღრუბლის კარზე მთვარე ბოქლომია,
 რაც იმას ნიშნავს,
 რომ ცა დროებით დაკეტილია,
 სანამ მცნობელი არ შეიძლებს იმის გაღებას.
 ასი თვალი და ასი ყური გამოვიხსი,
 ასი ხელით ვცდილობ, ბოქლომი გავალო და
 ცის სიღრმეს ჩავწვდე,
 სადაც სამყაროს გასაღები დამალულია,
 სანამ მცნობელი მას არ მიაგნებს.
 ღრუბლის კარზე მთვარის ბოქლომია
 და ღამე მოქსოვილია მთვარის სხივებით
 და არვის ძალუძს მისი დარღვევა
 თვინიერ მზისა, რომლის სხივთაგან დღეა მოქსოვილი.
 და მე არ მყოფნის ასი თვალი და ასი ყური
 და ასი ხელი, რომ მთვარეს ჩავწვდე,
 რომ მზეს ჩავწვდე
 და მაინც ვცდილობ,
 დავეუფლო ღვთიურ სიბრძნეს
 და მავალი ამ სიბრძნის გზებით
 მივიდე იმ გასაღებამდე,
 ბოქლომს რომ აღებს.

წვიმამ დაგვაბერტყა
 მილიონი კვეჟო.
 გადაიღებს ნეტავ?
 მამ რას იზამს, ვეჟო!

წვიმის ნამცვრევები
 მინდორ-ველზე ყრია.
 წვიმით ნაცემები
 დგანან ტყე და ია.

პირი მოხსნა ზეცამ,
 ბოდავს ტყუილ-მართალს.
 წვიმის სუნი მეცა,
 ვუმზერ, ვდგავარ კართან.

ლამაზია წვიმა,
 ნაწვიმარზე – სოკო
 და მილიონ სიმად
 წვიმამ, დე, იტოკოს.

წვიმა ზეცას კეტავს,
 გვირტყამს, როგორც კვეჟო...
 გადაიღებს ნეტავ?
 მამ რას იზამს, ვეჟო!

მეორე ლეგიონერი
მე დაძვრეს.
პირველი ლეგიონერი
მე მოვათრევდი.
მეორე ლეგიონერი
და თვითონაც ასე დაიღუპა.
თევზის გამყიდველი ქალი
რომიდან რატომ წახვედი?
პირველი ლეგიონერი
მშობდა.
თევზის გამყიდველი ქალი
და იქ რა იშოვებ?
მეორე ლეგიონერი
მე — არაფერი.
თევზის გამყიდველი ქალი
ხელი გაგინვდენია. ეს რა, სარდლის მისასალმებლად?
მეორე ლეგიონერი
ეს იმისთვის, რომ მეჩვენებინა, რომ კვლავაც ცარიელი მაქვს.
ლუკულუსი
ვაპროტესტებ. ლეგიონერებს ყოველი ლაშქრობის მერე ვასაჩუქრებდი.
თევზის გამყიდველი ქალი
მაგრამ მკვდრებს — არა.
ლუკულუსი
ვაპროტესტებ. ომზე რა ეთქმის, ვისაც მისი არაფერი გაეგება.
თევზის გამყიდველი ქალი
მე გამეგება. ჩემი ბიჭი ომში დაიღუპა. თევზის გამყიდველი ვიყავი ბაზარზე, ფორუმთან. ერთ დღესაც თქვეს, რომ გემები შემოვიდა, აზიის ომიდან დაბრუნებულნი. ბაზრიდან გავიქეცი და ტიბრთან ბევრი საათი ვიდექი, იქ, სადაც ნაპირს მოადგნენ, და საღამოს ყველა გემი დაიცალა. ჩემს ბიჭს მათ საბიჯელზე არ გაუვლია. ნავსაყუდელში ქარი უბერავდა, და ღამით სიცხემ ამინია, და ციბე-ციხელებში ვეძებდი ჩემს ბიჭს, და უფრო ღრმად რომ ვეძებე, გავიყინე, და მერე, რომ მოვკვდი, მოვედი აქ, ჩრდილების სამეფოში, და ძებნა განვაგრძე. ფაბერ, ვყვიროდი, რადგან ეს იყო მისი სახელი. ფაბერ, ჩემი ბიჭი ფაბერ, მე რომ ვატარე და მე რომ გავზარდე, ჩემი ბიჭი ფაბერ! და ჩრდილებს შორის დავბრბოდი და დავბრბოდი, ჩრდილიდან ჩრდილს ვანყდებოდი, ფაბერს ვუხმობდი, სანამ გაღმით, ბრძოლაში დაცემულთა ბანაკებში, კარისკაცმა სახელში არ მტაცა ხელი და მითხრა: ბერიქალო, აქ ბევრი ფაბერია. ბევრი დედის ვაჟი, ბევრი, ძალიან მონატრებული, მაგრამ სახელები დაავინყდათ, მხოლოდ იმისთვის იყვნენ, რომ მწყობრში მდგარიყვნენ და აქ აღარავის სჭირდებოდათ. და თავიანთ დეებთან შეხვედრაც აღარ უნდათ მას მერე, რაც იმათ სისხლისმღვრელ ომს დაუთმეს. და მე ვიდექი, სახელოთი მიჭერდნენ, და ძახილი სასაზე მიმეკრო. მდუმარედ მოვბრუნდი, რადგან აღარ მენადა ჩემი შვილისთვის თვალეში ჩახედვა.

ნერებს იყვანო ტიბრის დუქნებში, დასავლეთის ომისთვის, ახლა დასავლეთითა დასაპყრობი. ქვეყანას გალია ჰქვია.
მეორე ჩრდილი
არ მსმენია.
პირველი ჩრდილი
ამ ქვეყნებს მხოლოდ დიადეები იცნობენ.

13
დაპითხვა ბრძალები

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და მოსამართლემ მსაჯულ ქალს გაუღიმა, დასაკითხი მოიხმო და სევდიანად შეათვალიერა.
მკვდრების მოსამართლე
ჩვენი დრო იწურება. შენ მას არ იყენებ. გიჯობს, შენი ტრიუმფებით აღარ განგვარისხო. მონმე არ გყავს რამე სისუსტის, ადამიანო? ცუდადაა შენი საქმე. შენი სიქველეები, ჩანს, დიდად სახირო არაა, და ეგებ შენი სისუსტეები იყო წყვეტა ძალმომრეობის ჯაჭვში? შენი სისუსტეები გაიხსენე, ჩრდილო, ამას გირჩევ.

ბერტოლტ ბრესტი

ლუკულუსის სამსჯავრო

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და მსაჯულმა, ოდესღაც — ხაბაზმა, რაღაც იკითხა:
ხაბაზი
იქ თევზით ხელში მდგომ მზარეულს ვხედავ. სახალისოდ გამოიყურება. მზარეულო, გვიამბე, ტრიუმფალურ სვლაში როგორ მოხვდი.
მზარეული
მხოლოდ იმის აღსანიშნავად, რომ ომის დროსაც პოულობდა დროს თევზის მომზადების რეცეპტის მოსაპოვებლად. მე მისი მზარეული ვიყავი. ახლაც ხშირად მაგონდება მშვენიერი ხორციელი, ფრინველი და ნანადირევი, მისი ნებით რომ უნდა შემენვა ხოლმე. და მხოლოდ სუფრასთან კი არ იჯდა, საქებარ სიტყვებსაც მეუბნებოდა, ხშირად ჩემთან ერთად დასტრიალებდა ტაფას და კერძს თავად ურევდა ხოლმე. ბატკანი ლუკულუსურად — სახელი გაუთქვა ჩვენს სამზარეულოს. სირიიდან პონტიმდე ლუკულუსის მზარეულზე ჰყვებოდნენ.

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
თქვა მსაჯულმა, ოდესღაც მასწავლებელმა:
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
ეს ალუბალია. აზიიდან ჩამოვიტანეთ. ტრიუმფალური სვლით მოვაბრძანებდით. პენინების ფერდობებზე დავრგეთ.
გლეხი
რას ამბობ, ლაკალეს, შენ ჩამოიტანე? ოდესღაც მეც დავრგე, მაგრამ არ ვიცოდი, შენი თუ იყო.
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და მსაჯული, რომელიც ოდესღაც გლეხი იყო, ჩრდილს, რომელიც ოდესღაც მთავარსარდალი იყო, ალუბლის ხის შესახებ მეგობრული ღიმილით ესაუბრება.
გლეხი
მინას არ ფიტავს.
ლუკულუსი
მაგრამ ქარს ცუდად იტანს.
გლეხი
ნითული ალუბალი უფრო ხორციანია.
ლუკულუსი
შავი კი — უფრო ტკბილი.
გლეხი
ჰოი, მეგობრებო, ყველაფერს, რაც სისხლიანი ომის საძულველი მონაპოვარია, ეს სჯობს. რადგან ეს ნერგი ცოცხლობს. ახალი, კეთილი, ის ვაზთან და ბე-

ჯით კენკრის ბუჩქთან ერთად ხარობს, და ახალ თაობებთან ერთად იზრდება. მათთვის ნაყოფს ისხამს. და გლოცავ შენ, მის ჩვენთვის მომტანს. როცა მთელი ალაფი ორივე აზიისა, რახანია, მკვდარია, ეს შენი უმცირესი დავლა, ბორცვებს შეფენილი, ცოცხლებს ყოველ წელს, კვლავ და კვლავ, ყოველ გაზაფხულს, თეთრი ყვავილით გადაპენტილ ტოტებს დაუქნევს.
14
ბანაჩენი
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და წამოხტა მსაჯული, ოდესღაც ბაზარზე თევზის გამყიდველი ქალი.
თევზის გამყიდველი ქალი
მაშ, გროში იშოვებ სისხლიან ხელებში? ყაჩაღი ნადავლით სასამართლოსაც ქრთამავს?
მასწავლებელი
ალუბალიო! მის დასაპყრობად ერთი კაციც ხომ ეყოფოდა!ამან კი აქეთ, ქვემოთ, 80 000 ჩამორეკა!
ხაბაზი
ზემოთ რამდენს იხდიან ხოლმე ჭიქა ლვინოში და ერთ გაღვიძებში?
მეძავე
და რაო, ქალთან დასაწოლად მარაფაშამ ბაზარზე უნდა გაჰქონდეთ ტყავი? არარა მაგას!
თევზის გამყიდველი ქალი
ჰო, არარა მაგას!
მასწავლებელი
ჰო, არარა მაგას!
ხაბაზი
ჰო, არარა მაგას!
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და შესცქერიან გლეხს, ალუბლის ხის მადიდებელს. გლეხო, რას იტყვი?
სიჩუმე.
გლეხი
80 000 ერთი ალუბლის სანაცვლოდ! ჰო, არარა მაგას!
მკვდრების მოსამართლე
ჰო, არარა მაგას! რადგანაც ძალადობით და დაპყრობით მუდამ ერთი სამეფო იზრდება მხოლოდ: ჩრდილების სამეფო.
მსაჯულები
და უკვე აივსო ჩვენი ნაცრისფერი ქვეშეთი ნახევრად ნაცხოვრები სიცოცხლით. მაგრამ აქ არა გვაქვს დაძვრული ხელების გუთნები, არც მშინერი პირები, ზემოთ რომ უამრავი მოგვპოვებათ! მხოლოდ მტვერს თუ მივაყრით 80 000 ამონყვტილს! თქვენ კი, ზემოთ, სახლები გჭირდებათ! კიდევ რამდენჯერ უნდა შეგხვდეთ ჩვენს არსაით მიმავალ ბილიკებზე და რამდენჯერ მოვისმინოთ დაჟინებული, საშინელი კითხვები, როგორია წლების ზაფხული და შემოდგომა და ზამთარი?
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და ბარელიფზე ლეგიონერები შეირხნენ და აყვირდნენ:
ლეგიონერები
ჰო, არარა მაგას! რომელი პროვინციალი გვიღირს არნაცხოვრებ, მრავალ დაფარულ წლად?
მონები
ჰო, არარა მაგას! რა ხანია ის და მისი არაადამიანური ადამიანებს თავზე ასხედან და ზარმაცი ხელის აწევით ხალხებს სისხლიან ომებში ყრიან? მოვუთმინოთ, და ჩვენებმაც მოუთმინონ?
ყველა
ჰო, არარა მაგას და არარა ყველა მისთანას!
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და მაღალი ფიცარნაგიდან დგებიან შუამდგომლები საიქიოსი, მრავალი ხელი რომა აქვს ასაღებად, მრავალი პირი რომა აქვს შესაჭმელად, საიქიოსი, ბევრითად რომ აგროვებს, სიხარულით რომ ცოცხლობს.

თარგმანი
ანა კორკია-სამადაშვილმა

12
რომი — ბოლოჯარი
მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და კვლავ დაჯდა დაკითხული და ყური დაუგდო კარსუკან ჩრდილების საუბარს, და კვლავაც ზემოდან, იმ სამყაროდან, სიომ დაუბერა.
მეორე ჩრდილი
ეგრე რად გარბოდი?
პირველი ჩრდილი
ამბის გასარკვევად. თქვეს, ლეგიო-